

Verkondiging 8 december 2024 – Lucas 3: 1-6

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Mooie verlangens zijn op de strookjes die nu in de kerstboom hangen, komen te staan. De wens voor vrede in onze wereld. Wat zou het mooi zijn als er eindelijk een einde komt aan al die oorlogen en dat geweld, dat de wapens zwijgen in de Gazastrook en in Oekraïne. Er vrede en rust komt. Verlangen naar heelheid, herstel, naar een mooie kersttijd, naar een bloeiende gemeente en zo zijn er nog meer te noemen. Wensen waarvan ik hoop dat zij werkelijkheid worden.

Verlangens, onze verlangens, wat niet op een strookje staat en in de boom hangt, is het verlangen van God. Wat Hij voor ogen heeft met ons en onze wereld. Waar zou de Heer naar verlangen? Welke wens zou er bij God leven?

Gelukkig hoeven wij daar niet over te gissen, maar hebben wij de Bijbel met verhalen waarin wij dat verlangen merken zoals in het verhaal van vandaag: 'Iedere kloof zal worden gedicht, elke berg en heuvel geslecht [...] en al wat leeft zal zien hoe God redding brengt.'

De verkondiger van dat verlangen is in ons verhaal Johannes, de dooper. 'In het vijftiende van de regering van keizer Tiberius [dan komen al die vorsten en hogepriesters] [...], richtte God zich in de woestijn tot Johannes, de zoon van Zacharias.' God begint te spreken, daar tot die man in de woestijn. Neemt het woord. Breekt in in deze wereld.

De Willibrordvertaling kiest ervoor om dit vers anders, meer letterlijk, weer te geven: 'toen kwam het woord van God tot Johannes...'. Dat is een Hebreeuwse manier van spreken. Het is denk ik opzettelijk dat Lucas, de schrijver, het op deze wijze zegt. Zo roept hij herinneringen op aan andere Bijbelgedeeltes, aan verhalen uit het Oude Testament. Lucas dwingt ons om terug te bladeren.

Als in het Oude Testament een profeet geroepen werd, horen wij vaak die uitdrukking. 'Het woord van God kwam tot.... Jeremia, tot Ezechiël, tot Hosea. En tot Johannes! Lucas laat merken dat wij Johannes in de lijn van die figuren, van de profeten moeten zien.

Profeten waren mensen die over Gods verlangen vertelden. Dat deden zij vaak op tegendraadse wijze. Ze waren niet zo van de schouderklopjes: 'Goed zo, jongens. Ga zo door. Prima, houden zo.' Nee, ze stelden in scherpe bewoording onrecht aan de kaak. Ze herinnerden aan de wereld waar God van droomt: oog voor de zwakkeren in de samenleving. Het respecteren van grenzen. Eerlijkheid. Zij riepen op tot trouw aan God in wat je doet en laat. In al je verlangens.

Johannes de dooper was ook zo'n man. Zo horen wij over hem dat hij verkondigde dat mensen zich moesten laten dopen en tot inkeer moesten komen. Johannes schuwde de confrontatie. Hij was grof in zijn woorden. Kreeg hij het aan de stok met de vorst Herodes. Hij benoemde, om het hedendaags te zeggen, dat het niet goed was dat Herodes het met de vrouw van zijn broer had aangelegd. Dat kon niet door de

beugel. Profeten hadden iets scherp, zo ook Johannes. Ze prikkelden. Het woord van God breekt in, onderbreekt de dagelijkse gang van het bestaan.

Niet enkel een dreigende taal boodschap hadden de profeten. De felle oproep tot trouw aan God was niet het enige wat zij zeiden. Ze kenden een andere kant. Profeten herinnerden aan Gods verlangen naar zijn volk, aan Zijn trouw en liefde. Dat Hij het goede voorheeft met de mensen. Voor verlossing zorgt, zoals dat doorklinkt in die woorden: 'En al wat leeft zal zien hoe God redding brengt!' Redding, bevrijding, dat is Gods diepste verlangen.

Die redding heeft alles te maken met Jezus, degene die na Johannes komt. Jezus belichaamt die verlossing, brengt bevrijding aan het licht. Wat is die redding? Voor Lucas zijn dat meerdere dingen. Het is een loskomen van falen en schuld. Vergeving van zonde houdt het in. Dat je vrij mens kunt zijn. Jezus helpt om volledig die mens te zijn, worden waar God naar verlangt. Een mens trouw aan God in zijn spreken en handelen, iemand naar wie Gods hart uitgaat.

Gods redding heeft voor Lucas ook een sociale kant. Jezus liet in wat hij zei en deed een andere wereld zien, de aarde waar God van droomt. Grenzen die tussen groepen wegvallen. Een gemeenschap die ontstaat tussen rijk en arm, tussen bekenden en vreemden, tussen zij die meetellen en zij die over het hoofd gezien worden. Dat is de wereld waar God naar verlangt.

Verlangens, Johannes de doper, een echte profeet was hij, die Gods verlangens bekend maakte. Met de oproep om anders te leven. Dat deed hij in scherpe bewoordingen, om mensen dichterbij te laten komen bij wat God voor ogen heeft. Johannes wees op Gods verlangen: 'en al wat leeft zal zien [Hij] God redding brengt.' De verlossing die komt.

Verlangens, vaak zijn ze helder en ook mooi, zoals die ik aan het begin noemde: de wens van vrede, de hoop op geluk, op een betrokken gemeente. En ga zomaar door. Daar doe je niemand kwaad mee, maak je de wereld enkel mooier mee. Niet altijd zijn verlangens even duidelijk.

Als ik naar de verkiezingsuitslagen kijkt in andere landen en ook hoe mensen in ons land gestemd hebben, houdt mij de vraag: waar verlangen mensen naar? Wat voor land hebben al die Trumstemmers voor ogen? Moeten echt al die immigranten de grens over? Geen hulp meer aan Oekraïne? Is dat het of leeft er iets anders? Of dichterbij huis, al degenen in ons land die voor Wilders hebben gekozen? Welke wens hebben ze? Zouden zij echt allemaal Nederland enkel voor de Nederlanders – wie dat ook maar mogen zijn - willen houden? Is dat wat zij verlangen?

Dan komt de gedachte bij mij op, dat er misschien naar iets anders verlangd wordt, maar niet gezegd of verwoord wordt. Bijvoorbeeld een verlangen naar een fatsoenlijke, betaalde plek om te wonen. Leeft er misschien de wens om mee te tellen in de samenleving, omdat het gevoel is over het hoofd gezien te worden. Tweederangsburger te zijn. Het is soms zo onoverzichtelijk naar wat er verlangd wordt en je wenst dan meer helderheid. Het zou het samenleven ook wel vergemakkelijkt als het duidelijker is.

Soms kan die helderheid ook bij jezelf ontbreken, bij wat je doet of zegt. Wat verlang ik nou eigenlijk als ik die opmerking maak? Is het enkel meeleven wat ik laat zien of gaat er iets anders onder schuil? Wat drijft mij om juist dat te doen of het andere na te laten na te laten? Leeft er jaloezie of afgunst?

Daarom is het goed dat wij vandaag Johannes de dooper tegenkomen, die als een profeet ons tegemoet treedt. Die ons confronteert: wat zijn de verlangens die bij ons leven? Helpen die verlangens ons om volledig de mens te zijn, die God voor ogen staat? Een mens trouw aan God in zijn spreken en handelen. Of zijn er verlangens die ons belemmeren?

Dat zijn goede vragen en zeker vragen die passen bij de tijd waarin wij leven, Advent. Wij bereiden ons voor op het grote feest van Kerst, op Christus' komst in de wereld. Daar past een leven bij waarbij wij onze verlangens ontwarren, de goede koesteren en hopen op vervulling daarvan. De mindere waarmee wij anderen en soms ook onszelf schaden van los proberen te komen.

Het is goed dat wij vandaag Johannes de dooper tegenkomen, die als een profeet ons tegemoet treedt. Die ons herinnert aan het verlangen van God naar mensen, naar ons. Dat legt de nadruk even niet op wat wij moeten doen, dit of dat, maar op wat er met ons gebeurt, voor ons. Dat in Jezus redding aan het licht komt, Gods hulp en trouw zichtbaar wordt naar ons toe.

Dat houdt voor ons een loskomen in van falen en schuld. Vergeving van zonde, dat we een vrij mens kunt zijn. Een mens geliefd en bemind. Deel uitmakend van een andere wereld, van een andere gemeenschap van rijk en arm, van bekenden en vreemden, van welke rang of stand dan ook. Gods nieuwe wereld! De aarde die de Heer voor ogen heeft.

Verlangens, onze verlangens, ze hebben een plaats in de kerstboom gekregen. Dat wat wij wensen, waarop wij hopen. Het verlangen van God, wij vinden dat in de Bijbel. Het komt aan het licht in Johannes, de dooper. Gods verlangen naar een geheele wereld, 'en al wat leeft zal zien hoe God redding brengt.'

Amen